

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

I. Bundeling registerwetgeving

OCW beheert omvangrijke registers met gegevens uit het onderwijsdomein. De wetgeving voor de registers heeft de afgelopen 10 jaar een ontwikkeling doorgemaakt naar een steeds grotere complexiteit. De situatie is nu zo dat bijna niet meer te begrijpen is hoe de wetgeving in elkaar zit. Dit maakt dat de registerwetgeving niet geschikt is om noodzakelijke innovaties te ondersteunen op het gebied van digitalisering, hergebruik van gegevens en gegevensbescherming. De structuur van de registerwetgeving moet worden aangepakt om haar toekomst bestendig te maken.

Het wetsvoorstel Wet register onderwijsdeelnemers dat momenteel in de Eerste Kamer ligt (Kamerstukken I 2018/19, 34 878 A) geeft hier invulling aan. Deze AMvB geeft uitvoering aan dit wetsvoorstel.

II. Uitbreiding van een aantal gegevensverstrekkingen uit het register

Om redenen van efficiency worden in deze AMvB een viertal uitbreidingen van de gegevensverstrekking door OCW aan onderwijsinstellingen en gemeenten meegenomen (zie nader vraag 4).

2. Wie zijn betrokken?

- Onderwijsinstellingen uit alle sectoren;
- Onderwijsdeelnemers uit alle sectoren;
- Gemeenten en andere bestuursorganen;
- Caribisch Nederland;
- DUO

3. Wat is het probleem?

I. Bundeling registerwetgeving

DUO beheert namens de Minister van OCW registers die zijn gedefinieerd en geregeld in de onderwijswetgeving, te weten het basisregister onderwijs (BRON), het meldingsregister relatief verzuim, het register vrijstellingen en vervangende leerplicht en het diplomaregister. De bepalingen over deze onderwijsregisters waren tot nu toe verspreid over een groot aantal wetten, algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen. De wetgeving voor de registers heeft de afgelopen tien jaar een ontwikkeling doorgemaakt naar een steeds grotere complexiteit. De registerwetgeving is hierdoor ingewikkeld geworden.

Naast ingewikkeld is de registerwetgeving ondoorzichtig. Het is voor onderwijsdeelnemers of ouders bijvoorbeeld moeilijk om inzicht te krijgen in het geheel aan gegevens dat in de registers wordt vastgelegd in de loop van de schoolloopbaan. Er is behoefte aan meer inzicht in de verzameling en het gebruik van gegevens over onderwijsdeelnemers. Hierbij speelt de op 25 mei 2018 van toepassing geworden AVG tevens een rol.

In de oude registerwetgeving werd bovendien veel, waaronder ook de gegevenssets en het hergebruik van gegevens door andere overheden, in de formele wet geregeld. Dit had tot resultaat dat de registerwetgeving weinig flexibel was en dat voor de wijzigingen van gegevens die geleverd of verstrekt kunnen worden uit het register al snel een formeel wetstraject nodig was. Dit droeg niet bij aan het uitgangspunt "eenmalig opvragen, meervoudig gebruik".

II. Uitbreiding van een aantal gegevensverstrekkingen uit het register

1. Momenteel moeten onderwijsinstellingen onderwijsdeelnemers of hun ouders vragen om de geboorteplaats of een uittreksel uit het BPR met daarop de vermelding van die geboorteplaats. Daarnaast is er het risico van een onjuiste vermelding of spelling van dit gegeven op waardedocumenten.
2. Momenteel kunnen PO-scholen de kwaliteit van de door hen gegeven schooladviezen onvoldoende gedegen evalueren. Het schooladvies vormt de basis voor de toelating van leerlingen tot het VO.
3. De procedures omtrent in- en uitschrijving van leerlingen in het funderend onderwijs zijn momenteel onnodig ingewikkeld.
4. Voortijdig schoolverlaten is een groot maatschappelijk probleem. Om alle jongeren zonder startkwalificatie ondersteuning te bieden is een stevige regionale samenwerking tussen gemeenten en onderwijsinstellingen nodig die als vangnet dient. Die samenwerking is nog niet sluitend, onder meer omdat de set van gegevens die DUO in dit kader mag leveren aan gemeenten niet compleet is.

4. Wat is het doel?

I. Bundeling registerwetgeving

Om de transparantie en, op onderdelen, de flexibiliteit van de registerwetgeving te vergroten is het voornaamste doel alles omtrent de registers inzake onderwijsdeelnemers te regelen in een wet, een AMvB en een ministeriële regeling. Het gaat om een kwaliteitsverbetering die noodzakelijk is om de wetgeving toekomstbestendig te maken. Dit doel is reeds ingezet met het wetsvoorstel Wet register onderwijsdeelnemers.

De AMvB regelt onder meer:

- o wat voor soort gegevens er in het register zitten;
- o wie deze gegevens aanlevert;
- o wie de gegevens ontvangt en voor welke doelen dat gebeurt.

Het streven is dat de registerwetgeving duidelijkheid geeft over de gegevens die OCW verzamelt over leerlingen en studenten en over de informatieverplichtingen van de onderwijsinstellingen.

II. Uitbreiding van een aantal gegevensverstrekkingen uit het register

Daarnaast wordt de gegevensverstrekking door OCW in deze AMvB uitgebreid. Het gaat hierbij om de volgende verstrekkingen:

- De gegevensverstrekking uit de basisregistratie personen (BRP) door DUO aan onderwijsinstellingen in het VO, MBO en vavo wordt met één gegeven, te weten de geboorteplaats van de onderwijsdeelnemer, uitgebreid. Dit heeft tot doel de kans op onjuiste vermelding van gegevens op het diploma te minimaliseren en om al bij de overheid aanwezige gegevens niet nogmaals te hoeven opvragen bij leerlingen of ouders;
- De gegevensverstrekking door DUO aan scholen in het primair onderwijs (PO) en speciaal onderwijs (SO) wordt uitgebreid ten behoeve van de verbetering van de kwaliteit van schooladviezen. Daarnaast draagt dit bij aan lastenverlichting;
- De gegevensverstrekking door DUO aan scholen in het PO, SO, voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en VO wordt uitgebreid ten behoeve van de uitvoering van aanmeldings-, toelatings-, inschrijvings- en uitschrijvingsprocedures. Hierdoor worden administratieve processen op scholen vereenvoudigd;
- De gegevensverstrekking door DUO aan gemeenten ten behoeve van ondersteuning voor hun wettelijke taak omtrent regionale samenwerking voortijdig schoolverlatende jongeren in een kwetsbare positie wordt uitgebreid. Hierdoor worden gemeenten beter ondersteund in hun wettelijke taken rond de begeleiding van voortijdig schoolverlaters en (andere) jongeren in een kwetsbare positie.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

I. Bundeling registerwetgeving

Het verbeteren van de transparantie en flexibiliteit van de registerwetgeving vraagt als zodanig om wetgeving.

II. Uitbreiding van een aantal gegevensverstrekkingen uit het register

De door onderwijsinstellingen en gemeenten benodigde gegevens zijn aanwezig bij de overheid, in de registers die door het ministerie van OCW (DUO) worden beheerd. Het verstrekken van gegevens uit deze registers vraagt om een wettelijke grondslag.

6. Wat is het beste instrument?

De Wet register onderwijsdeelnemers bepaalt dat bij AMvB nadere regels worden gesteld ter uitvoering van de wet. In de onderhavige AMvB wordt hier uitvoering aan gegeven.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Door de bundeling van de registerwetgeving wordt deze wetgeving overzichtelijker en beter uitvoerbaar. De bundeling heeft geen wijzigingen in de uitwisseling van persoonsgegevens tot gevolg en heeft als zodanig daarom geen gevolgen voor de administratieve lasten. De gegevensverstrekkingen genoemd bij vraag 4 leiden wel tot minder administratieve handelingen voor onderwijsinstellingen en gemeenten.

De onderhavige AMvB heeft geen structurele financiële gevolgen voor de Rijksbegroting. Incidentele uitvoeringskosten bij DUO lopen via het programma doorontwikkelen BRON en daartoe zijn middelen gereserveerd op de rijksbegroting voor een bedrag oplopend tot maximaal € 1,4 miljoen.